

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA
Hónapontaiban átvéve:
1. évfolyam 12 db 1200
2. évfolyam 12 db 1200
3. évfolyam 12 db 1200
Félévesen átvéve:
1. évfolyam 6 db 600
2. évfolyam 6 db 600
3. évfolyam 6 db 600
Évesen átvéve:
1. évfolyam 1 db 1200
2. évfolyam 1 db 1200
3. évfolyam 1 db 1200

Politikai
napilap

Megjelent minden nap, kivételül
Ünnepi napok kivételével
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezsa u. 8.
A szerkesztőség kéziratok visszamondására vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

III. évfolyam 91. szám.

Nagyvárad

Csütörtök, 1917. április 19.

Az orosz kormány kérte a francia offenzívát

Hindenburggal ijesztik az orosz népet.

Budapest, április 18. (Saját tudósítónktól.) Kopenhágából jelentik: Péterváron az ideiglenes kormány plakátokat függesztett ki, amelyekben a népet figyelmeztetik, hogy Hindenburg nagy támadást készít elő Pétervár ellen.

A munkás képviselők körében azt tartják, hogy ez csak a háború iránti érdeklődés ébrentartása miatt történt.

Budapest, április 18. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: Pétervárról jelentik, hogy Miljukov azon kéréssel fordult a francia kormányhoz, hogy nyugaton az offenzívát azonnal kezdék meg, mert csak így lehet a növekvő békeáramlatokkal szemben küzdeni.

A francia offenzíva tehát orosz okokra vezethető vissza. Legközelebb az olasz akció megindítását is várják.

Budapest, április 18. (Saját tudósítónktól.) A pétervári távirati iroda jelenti, hogy Alexejevot, az ujonnan kinevezett hadsereg főparancsnokot az ideiglenes kormány állásában megerősítette.

A cár nem hagyhatja el Oroszországot.

Budapest, április 18. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Az orosz ideiglenes kormány nyilatkozatában kijelentette, hogy nem érzi magát jogosultnak arra, hogy a cárnak megengedje Oroszország elhagyását a nemzetgyűlés beleegyezése nélkül.

Angol vélemény Hindenburg céljairól.

Budapest, április 18. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: Római lapok Londonból jelentik:

Angol katonai körök Hindenburg esetleges előretörésétől tartanak a La Manche csatorna partján Calais ellen, hogy ez által Franciaország és Anglia összeköttetését elszigetelje.

Különösen Yperne hívják fel a hadvezetőség figyelmét. Hindenburg állítólag Seebrügge és Ostende ellen irányítja előkészületeit.

Új olasz offenzíva készül.

Budapest, április 18. A Züricher Post jelenti Millanóból: Április 20-ikán új olasz offenzíva várható a Karaszt és Isonzó fronton.

Jólyik az aiséi esata.

Berlin, április 18. A nagyfőhadiszállás jelenti:

nyugati harotér.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornok arcvonala. Az arrasi harcmező egyes szakaszain a tűzérési tevékenység megélénkült.

A Sommetől kétoldalt levő vonalaink előterében őrségeink naponta csatároznak az ellenség előcsapataival. A tűz St. Quentin-nál, amelynek székesegyházát több találat érte, időközönként fokozódott.

A német trónörökös hadseregétje. Az aiséi fronton csatározás tegnap délelőtti szünetelt a harc. A franciák az előző nap kudarc után és a szenvedett veszteségek hatására a kimerült hadoszlopokkal nem folytatták áttörési kísérleteiket. Csak az esti órákban kezdődtek meg az ellenség részleges támadásai a Baulu hegyháton, a Kraonai magaslatokon és a Laville Aubois erdőből északnyugatra.

Rohamhullámok tűzünkben összeomlottak, vagy pedig közelharokban vetették őket vissza. Az Aisne-Marne csatorna mentén Les Coudat és Courcy mellett szintén visszavertük az ellenség támadásait.

A Champagneben a franciáknak korán reggel megkezdődött támadásai a már napok óta fokozódott legerősebb tűzhatás után mintegy 20 kilométer szélességben törtek előre. Az ellenség által itt is előzni szándékolt áttörést záró állásainkban felfogtuk. Az ott harcoló híres francia haderőtől Maronville és Anberive mellett az itt már elért erdőrészeket ellenámszással ismét elragadtuk, 500 foglyot ejtettünk.

Ápr. 16-iki harcokban az ellenség által sok helyen használatba vett páncélos gépkocsik közül tüzelszűk 26-ot elpusztított. Ugyanazon a napon légiharokban és védőágyúkkal 18 ellenséges repülőgépet lőttünk le. A repülők több helyen bombatámadások-

Markovits és Weinberger cég

tavaszi újdonságai megérkeztek, nagy választékú kész felöltői, blousai, juponok, ernyők, valamint méterenkénti eladásra divatkelmék és selymek a legolcsóbb árban kaphatók.

Telefon 11-09

Nagy választék fehérneműek és vásznakban. Női szabósága a legjobb erővel dolgozik és a legmagasabb igényeknek megfelel. Pontos szolid kiszolgálás, határozott árak!

Telefon 11-09

Egyes szám ára 12 fillér.

kal és géppuskatűzzel belesvatkostak a gyalogosági harcokba. A foglyok száma több mint 8000-re emelkedett.

Albrecht württembergi herceg hadcsapata. A Mosel balpartján és Mühlabausentől délnyugatra átmenetileg élénk tüzérségi tevékenység. A Vogészekben, Münsterből északra rohamcsapatainak francia árkokból 10 francia foglyot szállítottak be.

A franciák veresége Monasztirnál.

Macedóniai front.

Monasztiról nyugatra csapataink erőteljes támadása kivetelte a franciákat a Caervena—Tanán levő állásaikból, amelyek a mérési harcok alkalmával egy kilométer szélességben az ellenség kezén maradtak. Az ellentámadásokat visszavertük, több mint 200 foglyot ejtettünk és több géppuska és aknavető került kezükre.

Ludendorff, első főszállásvezető.

A divatíró: Gábor Andor.

Ma éjjel elolvastam két legújabb irodalmi művet. Soha szomorubb éjszakát.

Mindkettőt Gábor Andor írta, elég divatos író. Tegnap még a Nap kirokírója, a Földiusz szerkesztője s ma az olvasóköröségnek is a hivatott írója, s az író. Gyors változás, a pornográfiából bele a legtisztább irodalmi pozícióba.

Kis műve: „Jobb meghalni.“ Ugy indal, hogy megtévesztő. Mintha új, nagy és igaz tehetség szólana a sorokban és a betűkkel. Csodálatosan eltanulta a nagy írók formáit, ismert, stílusos részletek. Egy diszertációs katonatiszt, aki ez őt a kórházban ápoló uriaszonyok előtt lelki megaláztatást szenved. Újnak, merésznek, eredetinek látszó. De aztán jön a háború, egy roham, a tisztet nyomorékká lövi egy gránát. Gondolkodik és fölböví magát. Kellemetlen ez a tanács az írótól. Lehet, hogy valaki nem akar csonkán, bénán élni, nyomorékként vánszorogni, lehet, hogy tagjainak elvesztése lelki összedűlközést teremt egy szenzibilis lélekben, lehet, hogy van ilyen. De az élethez joga van a csonkának is, kötelessége is élni, nincs joga az öngyilkossághoz, s ha volna is, az író nem kávéházi viccelő, aki később nyomja a fegyvert a kétségbeesettnek. Az író apostol, aki magasabb célokra serkenti az olvasót: önmegtartóztatásra, élni tudásra, lemondásra, emberességre, kölcsönös segítségre. Gábor Andor nem író.

Olvastam a Doktor Senki megjelent folytatásait. Regény, a P. N. adja ki, írta ugyanez a Gábor Andor.

Egy újságíró sorsa van benne, gazdag lesz, mert megtudja, hogy egy miniszter kiestt a Stefánia-úton az autóból, amelyben egy nő is volt, aki nem a felesége. Megszarolja a minisztert 50.000 koronáig.

Ez a hős. Ilyen az álma ideálja egy írónak, egy újságírónak, egy ilyen zsaroló, megalázó ember. Gábor Andor nem író, de nem is arkölcös.

Ez a szellem rombol. Vékony szellemben vastagon a méreg. Ezért divatos ez a Gábor Andor.

Német buvárhajó Newyork közelében.

Budapest, április 18. (Saját tudósítónktól.) A Reuter ügynökséghez Newyorkból érkezett hivatalos távirat megerősíti azt a hírt, hogy egy német tengeralattjáró Newyorktól délre 100 mértföldnyire megtámadott egy amerikai torpedórombolót.

Az angol parlament fontos ülészak előtt.

Budapest, április 18. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Az angol parlament történelmi jelentőségű ülészakra ül most össze. Ezen az ülészakon a mandátumok nyolc hónapi meghosszabbítását fogják tárgyalni.

Különösen az irek fognak nagy obstrukciót rendezni, hogy a javaslat tárgyalásának április vége előtt való megkezdését megakadályozzák, amennyiben az új választásoktól a konzervatívok győzelme várható.

Wilson új szerződése az antanttal.

Budapest, április 18. (Saját tudósítónktól.) Genéből jelentik: A Petit Parisien jelentése szerint Wilson a francia és angol kiküldöttekkel egy új szerződéses szövetség létrehozásán fáradozik, amelynek „antant cordis” lenne a neve.

Amerikában 60 ezer németet tartóztattak le.

Budapest, április 18. (Saját tudósítónktól.) [Genéből jelentik: A Progress írja, hogy Amerikában ezideig 60 000 németet tartóztattak le.

Az Aisne melletti csata borzalmaiból. A német katonák hősiessége.

Budapest, április 18. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: A párisi lapok jelentik az Aisne melletti csatáról:

A tüzérség oly rettenetes sáróvíz alá vette a németek első vonalait, hogy az élelmiszerek szállítása lehetetlenné vált. A németek napokig meleg étel nélkül tartották ki állásaikban.

A francia szocialisták a béke mellett.

Budapest, április 18. (Saját tudósítónktól.) A francia szocialista párt vezető férfial a béketárgyalások megkezdése mellett foglalnak állást.

Az olaszok kudarca a Vojusánál.

Keleti harctér. Budapest, április 18. (Hivatalos.) Az ágyuharc helyenkint kiújult. Egyébként nem volt említésre méltó harci esemény.

Olasz harctér. Budapest, április 18. (Hivatalos.) A helyzet változatlan. Egyik repülőnk tegnap Villach felett vívott légi harcban lelőtt egy ellenséges Fahrman közűléket. A bennülőket elfogtuk.

Délkeleti harctér. Budapest, április 18. (Hivatalos.) Az olaszok megkísérelték, hogy Skoza mellett a Vojusán ponton hidat verjenek, azonban tüzérségünk megakadályozta őket ebben. *Hófer.*

Az orosz munkás-katona párt követeléseit.

Budapest, április 18. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról a távirati iroda jelenti:

A munkás-katona képviselő kongresszusa határozati javaslatot fogadott el, amelyben elismerik a munka és a béke követeléseit, továbbá követelik az osztálykülönbség és a cím eltörlését, a helyi igazgatás radikális megszervezését, valamint a korona, az egyház és a kolostorok földjeinek lefoglalását.

A szociális munka lelke

A Kath. Növédő Egyesület teadélutánján előadta
özü. dr. Személy Kálmánné.

Nagyszűrtörökön a mi kedves elnöknök letett az asztalomra egy 1917. évben a Franklin kiadásban megjelent tudományos könyvet. Durkheimnek „A szociológia módszere” című munkáját. Az volt a kíváncsága, hogy tanulmányozzam át a nővédő egyesület legközelebbi teadélutánján ismeressem. Be kell vallanom, hogy éppen a nagyháten lefoglalták figyelmemet és munkakerőmet családi ügyeim. Így nem volt sem időm, sem hangulatom egy ilyen — elismerem — kiváló, de meglehetősen elvont és magasan érdekes tudományos munka tanulmányozására. Nem vagyok tehát abban a helyzetben, hogy kedves hallgatóságunk a Durkheim világításában bemutassam a „Szociológia módszere” című munkáját. De abban a meggyőződésben vagyok, hogy önök is szívesen veszik bár tudomásul, hogy a Növédő Egyesület könyvtárában meg van Durkheimnek „A szociológia módszere” című munkája; de nem veszik rossz néven, ha most a tea mellett lefolyt könyvcsere után nem társzótom idegeiket a Spencer, Comte és Mill filozófiájára nyomán tört tudományos módszerrel, hanem inkább a mi közös munkánk teréről bonyolítom le értekezletem szálait.

Hissen mi itt a Növédő Egyesületben nem elméletekkel foglalkozunk; nem kérdezzük, hogy ez vagy amaz a tudós milyen rendszereket alkotott a társadalmi szenvedések gyógyításáról; mi odamegyünk szenvedő embertársainkhoz, megfogjuk kezüket, segítünk leemelni vállalkról és talpra állítjuk a szenvedőket.

Mi igazán elmondhatjuk, hogy nagyon szürke minden elmélet az élet sokszínű jelenségeihez képest, ahol mi szántunk-ve-tünk.

Mi nem sokat bölcsekedhetünk, nekünk cselekedni kell, hív az élet, a munka, a miyls esküdünk. Ami erőt és időt el tudunk vonni a családuktól, a saját külön ügyeinktől, azt szívesen felajánljuk itt egyesületen azon embertársaink javára, akik bár nem tartoznak hozzánk, nekünk talán teljesen idegenek, de itt élnek, ahol mi, ugyanazon szokás, törvény szabály kötelekélük zótt, akik velünk együtt a társadalmat alkotják, akik nálunknál ügyefogyottabbak, szerencsésebbek, akik segítségünkre rászorulnak.

Nekünk tehát kétféle munkát kell végezünk. A magunk külön otthoni munkáját és a társadalmi munkát. Amabban talán több érdek nyilvánul, emez önzetlenebb. De amikor saját otthonunk javára dolgozunk, gyermekeinket, a hozzátartozókat gondozunk, neveljük, elősegítjük a társadalmi érdekeit is.

Jól ellátott, szépen berendezett otthonokkal bíró, gondosított, házi békét, boldogságot élvező emberekből álló társadalom közös szelleme is megelégedett, szépre és jóra fogékony.

Ellenben nyomorral küszködő, piszkos, békétlen otthonokból kikerülő emberekből álló társadalom melegsége a bűnnek és romlásnak.

Tehát társadalmi szempontból is mindenképp minden asszony a maga otthonának őrje és gondozója legyen.

Egy fiatal anya nem mondhatja, hogy „a családom a magam magánügye”; a gyermekeim ellesznek a családdal vagy binnal; megyek az egyesületi gyűlésbe, ahol nem öns érdekért, hanem a társadalomért, a közös jóért dolgozunk.

Az ilyen anya a családjára iránt tartozó legerősebb kötelességek ellen vét, de a tár-

sadalom ellen is vétkezik, mert elhanyagolt nevelési gyümölcseiben hasznavehetetlen tagokkal csoportítja a társadalom tagjait.

De akinek sincsennek gyermekei, vagy aki már felnövekedt, szárnyakra bocsátotta gyermekeit; akinek van felesleges ideje a saját gazdasági teendői mellett, — éljen bármily nyugodtan, jó módosban, — sőt minél több jóval áldotta meg az Isten: annak annál inkább meg kell látnia, meg kell éreznie embertársai szenvedését, fogyatkozását; annál buzgóbban kell hozzájárnia a társadalmi munkához.

Nincs borzasztóbb alakja a társadalomnak, mint a fősvény embergyűlölő, aki csak meg akar élni, aki zárva tartja száját, sőt jól eltorlaszolja, hogy a nyomor ne sörgethessen rajta. Nincs szánalmasabb alakja az emberi társadalomnak, mint azon előkelő, sokat tanult magának élő ember, aki elárkózik az ő tudományával, megveti a nála nál ottlább embereket és túntetőleg távol marad a társadalom emeléstől: célzó egyesületi mozgalmaktól. Mintha el lehetne büntetés nélkül hanyagolni az emberi lábat, mert nem gondolkozik, mint a fej a mintha nem az emberi test minden részének egyenletes gondozása volna szükséges ahhoz, hogy az ember épességben, egészségben megmaradjon.

Ilyen élő szervezet a társadalom. Megérzi az összeség az egyesek szerencsétlenségét, megérik az egyesek az összeség hiányait. Az a fősvény mégis csak kilép egyszer másszor száján és meg kell látnia a nyomort, szenvedést, az elégedetlenséget, melyet csillapítani elmulasztott; észre kell vennie az irigységet, bossúságot, melyet előidézett és nem egy példa van rá, hogy életével fizet társadalmi kötelessége elhanyagolásáért.

Az a tudós mégis csak részéről embertársaira s annál fájóbb lesz rá néve az általa elhanyagoltak elmaradottsága, meg aztán végre is győz benne a társadalmi való hajlár, amelyre teremtve vagyunk s akkor keservesen lakol, mert a társadalom kiveti magából, annál inkább, minél nagyobb mértékben mulasztotta társadalmi kötelességeit.

Bármilyen visszavonultan él valaki, mégis csak tagja annak a szerkesztésben összefüggő embercsoportnak, amelyben lefolyik élete s amelyet társadalomnak neveznek. Ha nem jár is társaságba, megéri a társadalom szíve dobbanását, mert az életviszonyok összekapcsolják a társadalom legtávolabbi tagjait is, találkoznak bár nagyon ritkán vagy soha találkoznak.

Az egyesek öröme csak akkor teljes és zavartalan, ha a társadalom, amelyben él, szintén elégedett, vidám szellemű. Ellenben zavarja és megrontja az egyesek jóérzését a munkátlanok zseborogása, az elégedetlenek zavargása, s nyomorgók jajgatása.

Finomul az egyesek lelkivilága egy emelkedett szellemű, fejlődő társadalomban, ellenben eldurvul, elveszti finomságát egy önső, lelketlen, durva emberekből álló társadalomban.

Ismertem egy előkelő urat, aki nem akarta házában vendégül fogadni szegény falusi rokonait. „Hát nekem olyan nagyon jó szívem van, fáj, hogy olyan elmaradottak és olyan szegények, sajnálom őket, ezért nem akarom őket látni”. Így eszött az előkelő asszony és önső szívtelenségét így akarta a jószívűség köntösébe öltöztetni, ahelyett, hogy gondoskodott volna fiatal korukban szegény rokonai neveléséről és jó módos segítése volna őket.

Bizony igyekeznünk kell, hogy nemcsak mi magunk, hanem mások is, sokan is boldoguljanak; a magunk érdekében és a

köz érdekében emelünk kell a társadalom műveltségét, vagyonszerzését, boldogulását. Aztán sokszor tudunk kell elfeledni a magunk javát a közös emelésért. Ebben áll szociális kötelességünk.

Ezen szociális kötelességnek tudatára ébredtünk, amikor évekket ezelőtt, boldog békeidőben a nagyváradi katolikus nővédő egyesületben megkezdtük a szociális munkát.

Kezdtük a legelhanyagottabb társadalmi osztály emelésén megalakítva a cseléd- és munkásleányok körét.

Majd jöttek a nehéz háborus évek és szociális munkánk mind nagyobb kereteket öltött.

A kiterjedt szegényügy.

A munkaközvetítés.

Ingyen tanácsadó.

Hadbavonultak és menekültek családjainak támogatása.

Anya és csecsemővédelem.

Igazán annyi volt a teendőnk, hogy a magunk ügyére, a női jogok védelmére és kivívására, ami más hasonlóképpen szociális munkával foglalkozó egyesületeknek főtevése, nálunk idő sem jutott.

De mi nem is a magunk érdekeit harcoltuk, hanem az emberiség közös nagy érdekeit, azaz az egész lelkesedésével.

Igyekszünk a társadalmi munkát szabályszerűen, a körülményeknek megfelelően, legeredményesebben végezni, de igyekeznünk lehet is önteni belé.

Igy amikor lemondva a vasárnap délutáni pihenésről, szórakozásról, elmegyünk leánykörünkbe, a kalszunkkal levettük a társadalmi különbséget is, bizalmasainkkal, szeretett leányainkkal tesszük a munkát és cselédszolgákat; velük örülünk, velük busulunk; adunk nekik a lelkükből, hogy fölemeljük őket szeretetünkkel és boldogabbá, jobbá tegyük.

Amikor a szegényügygel foglalkozunk nem dobjuk oda érzékellenül nagylelkű jótétevek pénzadományát és nem adjuk méltatlanoknak. Hanem ellátogatunk a szegények kunyhóiba; megfigyeljük viszonyaikat és jegyzeteket készítünk.

Szólonk hozzájuk részvétellel, szeretettel, igyekeznünk meglátni, mi a legsürgősebb nekik és adjuk tapintattal, jószággal, bizalommal, hogy betöltsék a gyötrelmes lelküket jó érzéssel, melegséggel, hogy szociális munkánk lelke is legyen.

Vagy amikor az anya és csecsemővédelemmel foglalkozunk, nemcsak tejről, daráról gondoskodunk részükre, nemcsak burgonyát osztunk nekik a nővédő hivatalban, hogy az anyáknak ne kelljen félnapokon ácsorogol a városi elárúsításnál és ezalatt felügyelet nélkül hagyni a gyermekeiket; nemcsak gyógyítatjuk, gondoztatjuk csecsemőiket, hanem közel lérközünk az anyák szívéhez, együtt becézük velük kicsinyiket s úgy sugalljuk a legjobb módot a gyermekélet megtartására. Szóval lelket adunk a szociális munkánkunknak.

Es a lélek pedig nem más, mint a szeretet. „Szeretet, mely nemcsak pillanatnyi felindulásban tesz jót. Szeretet, mely a szív minden dobbanásában nagy társadalmi kötelességeire eszmél”.

Es ha munkánk nehéz, ha munkánk közben itt-ott csalódások érnek is, az nem lankasztja buzgalomunkat; mert ahogy sz. Pál apostol mondja: „A szeretet mindent elvisel, mindent bír, mindent remél, mindent tűr”.

* **Szőnyörű** rózsákra a nő legszébb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO crémot és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szepőköt, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Kapható: Farkas István „Apoló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy-palota.

Az alföldi szappandrágítókat elítélték.

Fischbein Mihály békéscebet a Raitzer József nagyvárad keréskedő a háboru beálltával észrevették, hogy a szappan jó üzlet. Rögön szappanvásárlásba fogtak. Fischbein Mihály Balogh Zsigmondnál, Szekeres Istvánnál Békésen megvásárolta a házi szappant, a azt Friedmann Sándornak továbbadta nyereséggel. Raitzer József Friedmanntól átvett két méterméssa szappant a azt Moskovits Zsigmondnak adta el jó áron, hetven méterméssát pedig Mezey Lajos nagyvárad szappangyárosnak adott el. Mivel a háboru előtt szappannal soha sem kereskedtek, a közértelemlel cikkel nyereséskedtek, árdragítás miatt vonták őket felelősségre a törvényszék Fischbeint 3 napi foghátra 100 korona pénzbüntetésre, egy évi hivatalvesztésre, Raitzer pedig 1 havi foghátra, 1000 korona pénzbüntetésre s 3 évi hivatalvesztésre ítélte. Az elítéltek fellebbestek.

A nagyvárad királyi ítélőtábla tegnap Harmathy Károly királyi bíró elnökletével tárgyalta az árdragítás ügyeket. Az iratok felolvasása és Fischbein Mihály meghallgatása után

Baróthy Pál főügyész helyettes vádbeszédében kimutatta a fellebbeséssel indokok tarthatatlanságát s azt, hogy ma szükség van a törvény szigorú alkalmazására. Medvigy Gábor és Faragó Viktor dr. jogi tevékenységben gazdag védőbeszédét után a tábla az első fokú ítéletet helybenhagyta, mert a tényállás fedi a törvényben megjelölt vétség fogalmát s így az első fokú ítélet és indokolása helytálló.

Ne vigyük a veszedelmet az iskolákba.

Cipőtálpaló diákok.

Egyik kiváló szakiprostól a következő sorokat kaptuk:

Tekintetes Szerkesztő úr!

A lapokból olvasom, hogy Ardos Frigyes, a nagyvárad állami főreáliskola egyik derék tanára, a középiskolai tanulók részére cipőtálpaló és javító tanfolyamot akar rendezni, hogy azok az elnyúlt cipők javításához szükséges tudnivalókat elsajátítsák és úgy a saját, mint hozzátartozóik cipőit talpaltják, javítsák. A közlemények szerint a nevezett tanár tervét a kultuszminiszteriumban is kedvezően fogadták s a tervezet részleteinek felküldésére hívták fel.

Ismerv Ardos Frigyes tanárnak nemes törekvést, amely pár év előtt a kézügyesség fejlesztésére irányuló tanfolyamoknál igen szép eredményre vezetett, hiszem, hogy a derék tanár ezen újabb tervete is hasznos és nemes intenciókból ered, azonban a dolog teljes ismeretének hiányáról tanuszkodik.

Ardos Frigyes tanár csak a célt nézi, hogyan lehetne a mai nehéz viszonyokon segíteni, de elnéveszti szem elől, hogy amíg a fából és fémből hasznos és dísz tárgyak készítése amellyel, hogy igen alkalmas a kézügyesség fejlesztésére, munkához szoktatja az ifjúságot s az izlést finomítja, az egészségre pedig semmi veszedelemmel nem jár.

Másként van azonban az ócska cipőkkel. Kiszámíthatatlan veszedelmet rejt magában egy egy ócska cipő talpának elbontása.

Emlékeztünk rá, mikor a harctereken

dult a járvány, az idehozott beteg katonák kórházából mikor kijött a látozó, lábbelijét szublimációs vízben kellett megmosni, nehogy esetleg kihuroolják a ragályt.

Képseljük el már most, hogy mi mindenben járunk a cipővel. Annak talpszélére, az elrongyolódott talp alá és magára a talpra is mily nagy számmal rakódnak le a legveszedelmesebb bacillusok légiói.

Amikor a cipész egy-egy ócska cipőnek a talpát lebontja, az ócska talp és a talp alatt levő bőr, az aládolgozott fahémos stb felszaktításánál csakugy porzik a használat alatt odakerült mindarféle szemét, piszok, aminek egy része az ócska cipő felé hajló munkás orrán, száján a lélegzés következtében fokozottabb mennyiségben jut a szervezetbe. Ez éppen olyan vészélyt rejt magában, mint a fazekasoknál a mázban lévő ólom belélegzése.

A cipésziparosok rég tudják ennek a veszedelemnek a nagyságát, de nem tudnak védekezni ellene.

Zsenge ifjainkat, akikre a most dúló háboru után még fokozottabb mérvben van szükség a magyar nemsetnek, nem tehetjük ki ennek a veszedelemnek; nem engedhetjük meg, hogy ilyen uton szívják be egészséges szervezetükbe a tudóvess és más nemzetgyilkoló betegségek csiréit.

Használjuk fel a mostani nehéz időkből ifjaink erejét és lelkesedését más, kevésbé veszélyes dologra, — mert rájuk igazán szüksége van az országunk.

Vgy.

Borosék és Rózsa Sándor a Weinberger-villában.

Tavaly egy szervezett betörőbanda garázdálkodott Weinberger Lajos malemigazgatónak szőlőhegyi villájában. Többször betörték a alaposan kifosztották a fényűzéssel berendezett nyári lakot. A betörők közül Boros Károlyt és Rózsa Sándort elfogta a rendőrség, Boros Jenő azonban a harctérra ment. A vádlottak közé került Rózsa Sándor felesége is.

Ember Géza táblabíró tanácsa tegnap tárgyalta a Weinberger villa betörőinek bünyét. A vádat Farkas István kir. ügyész képviselte, védő volt Zinner Samu dr.

Boros Károly lakatos mindent beismer. Elmondja, hogy tavaly novemberben éjjel álkulccsal nyitották ki a villát, bementek s elvittek Rózsa Sándorral és Boros Jenővel együtt egy ágyat (1500 korona), egy tákrót (500 K), egy porcellán készletet (200 K), fekete kávézservert (50 K), konyhabersendezést (600 K) és üvegszekerényt (100 K) Kosárban vitték haza a holmikat. A villát Rózsa nyitotta ki álkulccsal s be is csukta, azután Boros J. nővel mentek ki. A holmikat nála, Rózsaánál s feleségénél megtalálták, a kulcsokat is.

Rózsa Sándor eladja, hogy ő lakatos, Szántó Dezsőnél dolgozott, de kevés volt a fizetés, hát ott hagyta. Együtt tartóztak Borossal, mikor jött két fiu s mondták, hogy nyitva van a Weinberger villa.

Elnök: Nézzé, Boros mindent beismer. Maga nyitotta ki a villát.

Rózsa Sándor: Boros nyitotta ki, de beismerem mindent. Az ágyakat Boros Jenővel vitték ki, a függönyöket is, a többi Bo-

ros Károlyval. Halász Erzsébetnek adtuk el a holmát, azt mondtam, vették.

Elnök (bejelenté, hogy Halász Erzsébet nem találta a rendőrség).

Rózsa Sándor: Egyes tárgyakat Kovács Mária adtuk el 6 korocáért.

Kovács Mária: Nem tudtam, hogy a holmik betörésből származnak, azt mondták nekem, hogy vették. Boros Jenőről ugy tudja, hogy a harctéren van.

Elnök: Nincs itthon?

Kovács Mária: Boros József, a testvére van itthon.

Elnök: Ismerem a Boros fiukat, mind volt előttem. Egész kompánia volt a Sas alatt, ugy jártak lopni. Ez a Boros József is állott előttem, ez is volt már büntetve. Láttam a napokban, erősen szalutált nekem.

Ügyész: Főcsibész a ligeten.

Farkas István királyi ügyész a vádat fenntartja, a betöréses lopás igazolt, a vádlottak veszedelmes emberek, szigorú büntetést kér.

Zinner Samu dr. Boros Károly és társa őszinte beismerésére, töredelmes vallomására és megbánására telintettel enyhe ítéletet kér.

A törvényszék Boros Károlyt 10 havi börtönrre, Rózsa Sándort 2 évi fegyházra s Kovács Mariát 4 havi fegyházra ítélte. Az elítéltek s az ügyész fellebbestek.

Az élelmiszerek hatósági árai.

Nagyvárad város törvényhatóságának területére a közélélmelés zavartalanosságának biztosításához füződő érdekből az élelmiszerek követelhető legmagasabb árait az 1917 évi április hó 15 től 30-ig terjedő időben a következőkben állapította meg a hatóság:

Marhahus I. rendű 1 kiló 8-80. Marhahus II. rendű 1 kiló 8-60. Marhahus növendék 1 kiló 8-—. Marhahus kóser 1 kiló 8-90. Borjúhús hátulja 1 kiló 8-40. Borjúhús eleje 1 kiló 8-—. Bányahús 1 kiló 5-60. Sertéshús 20 deka nyomtatékkal 1 kiló 7-—. Sertéshús nyomtaték nélkül 7-40. Sertéshús füstölt sovány 1 kiló 9-20. Sertéshús füstölt csontos 1 kiló 8-60. Kolbász füstölt 1 kiló 9-60. Kolbász friss 1 kiló 8-—. Dabreceni kolbász főzve 1 kiló 12-—. II. rendű füstölt kolbász 1 kiló 8-—. Szalona nyers zsirnak való 1 kiló 9-60. Szalona füstölt 1 kiló 10-—. Szalona pörkölt, paprikázott 1 kiló 10-—. Szalona sózott 1 kiló 9-60. Csemege szalona abált 1 kiló 13-—. Háj 1 kiló 10-—. Tepertő préseletlen 1 kiló 6-40. Sertésszir 1 kiló 12-—. Borsajt 1 kiló 7-60.

II. Baromfi: Csirke, rántani való 1 pár 7-8. Csirke sütni való 1 pár 8-9. Tyúk 1 kg. 6-—. Rucsa sovány élő súlyban 1 kg 5-—. Rucsa, kövér, élő súlyban 1 kiló 7-—. Liba sovány élő súlyban 6-50. Liba, bizott, élő súlyban 1 kiló 8-—. Liba, hizott, kopaszított 1 kiló 8-—. Libaszir 1 kiló 15 K. Pulyka élő súlyban 1 kg. 6-50. Káppan élő súlyban 1 kg. 7-—. kor.

III. Hal és vad: Ponty fél kiló sulyig 1 kiló 4-80. Ponty fél kilótól 1 kiló sulyig 1 kiló 4-40. Ponty 1 kiló sulyon túl 1 kiló 6-—. Cuka élő 1 kg. 5-20, 1 kiló sulyon túl 6-—. Apró halak 1 kg. 2-40. Cigányhal és kárász 1 kiló 4-—. Nem élő hal 25 százalékkal olcsóbb.

IV. Tej és tejtermékek: Tej, teljes 1 liter piacon —66. Tej, teljes, 1 liter házhos szállítva —70. Tejfél 1 liter ——. Tehénturó 1 kiló 2-40. Juhturó 1 kiló 3-20. Gomolya 1 kiló 2-80. Teavaj 1 kiló 13-—. Liptói turó 1 kiló 8-50.

Sajt: Gouda, 40 százalék zsirtartalommal, 1 kg. 10-70, emmentáli 1 kg. 10-50 kor.

V. Liszt és kenyéremlékek: Buzadara és nullásliszt 106. Főzöliszt 1 kiló —70. Buzakenyér liszt —50. Rozsliszt 1 kiló —52. Tengerliszt 1 kg. —70. Tengerridara —70. Kenyér kenyérlisztből péknél 1 kiló —48. Kenyér kenyérlisztből viszontelárusítónál —50. Kenyér fehér főzölisztből péknél —68. Kenyér fehér főzölisztből viszontelárusítónál —70. Kenyér 85 százalékos búzaliszt és 15 százalékos tengerlisztből péknél —51, viszontelárusítónál —53. Kalács fehér nulláslisztből péknél és péknél 106. Kalács fehér nulláslisztből viszontelárusítónál 106.

VI. Cukor, kávé és só: Cukor sűveg visz. elár. 100 kg. 148.75. Cukor sűveg kicsinyben 1 kiló 150. Kockacukor dobozban visz. elár. bttó 5 kg. 100 kg. 146.75. Kockacukor ládában visz. elár. nettó 50 kg. 124.75. Kockacukor kicsinyben bttó 5 kg. 1 kg. 152. Kockacukor ládában nettó 50 kg. 156. Cukorliszt dobozban visz. elár. 5 kg. 100 kg. bttó 146.75. Cukorliszt kicsinyben bttó 5 kg. 1 kg. 152. Cukor kristály visz. elár. 100 kg. 148.75. Cukor kristály kicsinyben 1 kg. 150.

Kávé nagybani eladásnál 50 kg.-tól feljebb: Robusta kávé 1 kg. 9.10. Minden nemű Santos, Java és kávépörkölt 9.70. Finom kék kávék 11.—. Finom maragony kávé 12.—. Közönséges pörkölt kávé 12.—. Finom pörkölt kávé 13.20.

Kicsinybani eladási ár: Robusta kávé 1 kg. 10.—. Mindennemű Santos, Java és kávépörkölt 10.80. Finom kék kávék 12.20. Finom maragony kávé 13.20. Közönséges pörkölt kávé 13.20. Finom pörkölt kávé 14.60.

Só nagybani eladásnál. Nagybani ár legalább is 50 kg. egyszeri vásárlásnál: 1. alak és darabsó 100 kg. 26.64, 2. durván őrölt só zsák nélkül 100 kg. 28.04, zsákkal együtt külön a só ára 100 kg. 26.64, zsák darabonként 2.70. 3. Finoman őrölt só zsák nélkül 100 kg. 28.54, zsákkal együtt külön a só ára 27.14, zsák darabonként 2.70 kor.

Só kicsinybani eladásnál: 1. alak és darabsó 1 kg. 31, 2. durván őrölt só 1 kg. 32. 3. finoman őrölt só 1 kg. 36 fillér.

VII. Gyümölcs és gyümölcsiz: Szilvalva 1 kg. 3.60. Aszaltszilva 1 kg. 3.—. Dió 1 kg. 4.40. Mak 1 kg. 5.20.

VIII. Szárazfőzelék, tojás, zöldség stb.: Bab száraz 1 kiló —80. Borsó száraz 1 kiló 140. Lencse 1 kiló ——. Köleskása 1 kiló ——. Tojás 1 drb. —24. Sárgarépa 1 csomó 24.40. Petrezselvem 1 csomó 24.40. Kalarabé 1 drb. —16—24. Vöröshagyma 1 kiló —70. Foghagyma 1 kiló 5.—. Fejeskáposzta 1 fej —50—. Burgonya 1 kiló —28. Kalkáposzta 1 fej —20—100. Vöröskáposzta 1 fej —20—40. Retek fekete nagy 1 drb. —10—20. Gomba (csiperke) 1 kg. 8.—. Tengeri szemes 1 liter —30.

IX. Keményítő. Mindennemű keményítő kicsinyben vagy részletkereskedésben 2.88, szorp dextri szőlőcukor kicsinyben vagy részletkereskedésben 1 kg

HÍREK

A katonák lapokat kérnek.

Felhívás Nagyvárad város közönségéhez!
Polgártársak!

A háború új és számos megpróbáltatást és áldozatot kíván úgy a fronton küzdő katonáinktól, mint az itthon maradt társadalomtól. A nemzeti megpróbáltatás eme nehéz napjaiban, midőn katonáink ércfala szilárdan áll ellent az ellenség rohamainak, katonáink, kik minden felajdulás nélkül néznek szembe az itthonmaradottsággal minden vasárral — azon kérésrel fordulnak a városokhoz és annak közönségéhez, hogy a fronton létesített „hátonsi otthonok” részére megfelelő szórakoztató eszközöket, böcsőszerepeket, rendezvényeket, esetleg zeneeszközöket, bemutatókat stb.

Midőn a 16 ik honvéd hegyvidéki és a keblében küzdő 4 es honvédek kérelmére a város közönségének tolmácsolom, felkérem a mélyen tisztelt közönséget, hogy katonáink ezen kérelmét, mely a legesekélyebb anyagi megterhelés nélkül teljesíthető, minthogy új dolgokat mindenki nélkülözhet, — a lehető legjobban karolja fel és szívesen tegye lehetővé hős vitézeinknek, hogy a harcok fáradságai után üdítő nyugalmat és a lelket felfrissítő szórakozást találjanak. Bízom remélem, hogy a város közönsége hazafias kötelességét mint mindig, úgy most is teljesíteni fogja.

Az adományokat átveszi, esetleg utána küld a polgármesteri hivatal (I. em. 2. sz.), mely az adományokat a rendeltetési helyére fogja juttatni.

Nagyvárad, 1917. évi április hó 15 én.

Rimler Károly,
polgármester.

* **Maximálták a tej árát.** A hivatalos lap közli a miniszteri rendeletet, amely megszabja a tehéntej maximális árát. A rendelet szerint törvényhatósági joggal felruházott városokban egy liter tehéntej (teljes) ára: a termelő és a tejkereskedő (tejszövetkezet, feldolgozó telep vagy tejgyűjtő állomás) közötti viszonylatban 56 fillér; a termelő és a fogyasztó közötti viszonylatban 58 fillér; a tejkereskedő (tejszövetkezet, feldolgozó telep, tejgyűjtő állomás) és a fogyasztó közötti viszonylatban 62 fillér. Az Országos Közélelmészeti Hivatal elnöke a tén és juhtejből készült sajtnak, valamint a juhturónak az árát is maximáltatja. A rendelet a kihirdetés napján már érvénybe lépett.

* **Az Urak Kongregációja** ma, csütörtökön a hó 19 én összejövetelét nem tartja meg, mert a tagok az olasz plébánia templomban folytatva levő sz. misszió vészes részét.

* **Katonai előléptetés.** A hivatalos lap közli, hogy a király Kazay Kálmán 19. honvédseregredbeli hadnagyot soronkívül főhadnaggyá léptette elő.

* **Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király Pauer Fidyos 7. huszárezredbeli tartalékos hadnagyot a katonai érdemkereszt badiékiéreményes 3. osztályával tüntette ki a király. Mészáros Sándor 4. honvédseregredbeli tartalékos hadnagyot a legfelsőbb díszérő elismerésben részesítette a király.

* **Gergely-naptár Romániában** Mint Berlinből jelentik, Románia megszállott területeiben behozták a Gergely naptárt és a közép-európai időt és pedig úgy a nyári, mint a téli időszámítást. Az ugynevezett meghatározott napu ünnepek, mint például a karácsony stb., valamint a törvénykezési határidők ennél fogva tíz három nappal korábbra esnek. Ugyanez időszámítás szerint állítandók ki az összes okiratok is.

* **Van kávé, de 50 koronáért.** Ha az Országos Közélelmészeti Hivatal leiratából és Lukács Odön főjegyző intézkedéséből nem tudnánk, a közönség körében felhangzó panaszokból is tudomással kellene bírnunk arról, hogy a kávékéslet fogytán van, a családok csak úgy kapják, mintha gyógyszer lenne. Ezzel a tényvel szemben arról értesülünk, hogy kapzsi emberek ezzel az élelmiseggel is úgy jártak el, mint a többi közönségtől eltiltva: igyekeztek összeharócsolni. Igen nagy meonyiságú kávé háver elrejtve, részben kereskedőknél, de még inkább olyanoknál, akiknek semmi köze a kereskedelemhez. Most ezek a firmák elérkezettnek látják az időt, hogy felajánlják készletüket úgy egyes családoknak, mint különösen a kávésoknak, persze nem a megállapított árak mellett, hanem kilóját 40, sőt 50—52 koronáért. Így ezután amíg a nagyközönségre kávéhiány nem kezdik, a lelketlen kapzsi emberek busás hasznot húznak a nyomorúságból.

* **Pénzüntézetek egyesülése.** A Belső-Takarékpenziár folyó hó 17 én d. e. 11 órakor tartotta Belső-Takarékpenziárvaló egyesülés tárgyában. A közgyűlésen nagy számban megjelent részvevők megalakulással és egyhangúlag fogadták el az igazgatóságnak a tárgyra vonatkozó összes indítványait, amivel az egyesülésre tett igazgatósági javaslatokat határozattá emelték. Gera Sándor részvényes, püspökségi jószágkormányzó megalakulással méltatta az igazgatóság érdemeit az eddigi sikeres működéséért és körültekintő gondoskodásáért, mellyel, mint a mostani nagy horderejű lépéssel is, az intézet érdekeit a köz érdekeivel összhangzóba tudta hozni. Majd dr. Fásy Lajos Biharvármegye főügyésze emlékezett meg lelkes felszólalásban az intézet vasérigazgatójának dr. Buder Ferencnek és az igazgatóság érdeméről, kinek ünneplése közben a közgyűlés véget ért.

* **Magánvizsgálatok a köz. polgári fiúiskolában** június végén lesznek. Engedélyért a kir. tanfelügyelőséghez intézett kérvények május hó 8 ig adhatók be az iskola igazgatójánál. A kérvény mellékletei: 1. születési anyakönyvi kivonat, 2. iskolai bizonyítvány, 3. községi bizonyítvány a folyamodó lakóhelyéről. Nagyváradon csak oly megáztatulók tehetnek vizsgálatot, a kik Nagyváradon, vagy a központi, elősdi, magyaroskői, érmihályfalvai, margittai, szalárdi és székelyhídi járások területén laknak legalább 6 hónap óta. Felicidus Lajos igazgató.

TAVASZI SZEPLŐT

pár napi használat után eltűntet az arczról a valódi

LISZKA VIZ

Eredeti üvegekben 2 korona 40 fillérért kapható a

Csillag gyógyszerertárban

Zöldfa-utca.

* **Asztalos segédek** felvételnek alkalmasokra Veiszlovits Adolf és Fia cégnél.

Irodába

egyszerű könyvelésben jártas, szépírású urileány állást nyerhet a Parkszállóban.

* „Korona szappan-por.” Nem kell szappan, sem szóda, sem mosópor. Hőféhérra mos, a ruhának nem árt, minden csomagon a törvényszéki vegyész tanúsítvány. Egy félkilós doboz ára 25 kgr. ruhára 1 korona. Egyedüli főraktár: Farkas István „Apolló drogeria” Nagyvárad. Telefon 13—02.

* **Kocsis és üzleti alkalmazottak** állandó alkalmazásra felvétetnek Veiszlovits Adolf és Fia cégnél.

* **Köhögés, hurut, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatású szer a Farkas féle hurut szeletke.** Ára 1-20 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Tejkonzerv is kapható.

* **Polcokszirtő** **ROKIN** biztos szer. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

* **A Liszka viz** segít a tavaszi szegély ellen. Bővebbet a hirdetésben.

Legújabb táviratok.

Az osztrák miniszterelnök nem távozik.

Budapest, április 18. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A politikai körök nyugtalanul itélik meg a kormányválságot. Nem tartják azonban lehetetlennek, hogy a lemondott miniszterek: Urbán és Baerenteiler megmaradnak állásukban. Egy azonban biztos: hogy Clam-Martinic miniszterelnök továbbra is maradni fog.

Fordulat az osztrák belpolitikai válságban.

Budapest, április 18. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A belpolitikai válság ügyében váratlan fordulat állott be. Baerenteiler miniszter a német polgár párt bizottsági ülésén kijelentette, hogy a király holnap kihallgatáson fogadja a német polgár párt a keresztény szociálisa és a német nemzeti szövetség küldöttségét. A bizottság erre a kijelentésre elhalasztotta tanácskozását.

Igazságszolgáltatás.

A biharpüspöki karambol. Tegnap hozott ítéletet a törvényszék a biharpüspöki vasúti karambol ügyében, amelynél egy ember életét vesztette. A törvényszék Szűcs Mihály állomási előjárót 2 havi fogságra ítélte, a többi vádlottakat felmentette. A királyi ügyész felbuzgott.

SZINHÁZ

Heti műsor:

Csütörtök: Csárdás királynő (első szereposztásban.)
Péntek: Csárdás királynő (első szereposztásban.)
Szombat: délután: Névtelen asszony.
Szombat este: Csárdás királynő (első szereposztásban)

A Csárdáskirálynő a bemutató szereposztásban.

Ma este újra az első szereposztásban kerül előadásra a páratlan sikerű Csárdáskirálynő. A mai a nyolcadik előadás és az volt régen, mikor ennek a jegyei is már elkelték. A siker, a darab kiállítása elhomályosítja az eddigi legjobb oprettak emlékeit és a pénztáros Andrányiéknel expressz rendelte meg a drótakadályokat, mert a jegyvásárlók tizenötös rajvonásban támadják a Csárdáskirálynő premierja óta végességből hevényszettlen megerősített nappali pénztárhoz elszett erődöt. — Az esti pénztár már régebb megadta magát: sorsának. Kitérve a béke lobogót: a minden jegy elkeit feliratu táblát.

A kétféle szereposztás az előadás tökéletességét biztosítja. Mind a két együttes remekel és még eddig holt versenyben törekedik az elsőségért: minden szereplő művészetének, tehetségének legjavát adja.

VIGADÓ
mozgó-
színházCsütörtök
A csintalan komtesz
vijjáték 3 felv.Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor,
hétköznap 5 órakor kezdődnek.UKANIA
mozgó-
színházCsütörtök
Az ördög kastély
dráma 3 felvonásban.Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor,
hétköznap 5 órakor kezdődnek.APOLLÓ
mozgó-
színházCsütörtök
Királytigri IV.
dráma 4 fe'v.Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor,
hétköznap 5 órakor kezdődnek.

NYILTÉR.

Mindenféle

Üveg-áru
Porcellán és
Táblaüvegek
megérkeztek.

Eladás nagyban és kicsinyben.

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg és porcellán nagykereskedés.
Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.
Telefonszám 372.

Főszervező:

Dr. ERŐS ALADÁR

Felelős szervező:

Dr. PAPP KÁROLY

Tölgyhaszonfa eladás.

A nagyváradai lat. szert. Székes Káptalan biharsályi-vágásában tövön álló 4485 szál haszonfára alkalmas tölgyfa zárt írásbeli ajánlat útján eladó.

A kellőképen lepecsételt ajánlatok április hó 30-ának d. e. 10 órájáig Ringelmann Lajos urad. főtiszt ur kezéhez (Sal Ferencz-utca 4 sz.) beadandók, illetőleg beküldendők. Az ajánlathoz csatolandó az eladási feltételek egy aláírt példánya, továbbá bánatpénz gyanánt a megajánlott vételár 10%-a készpénzben vagy takarékpénztári betétben.

Az eladási feltételek kívánatra megküldetnek.

Hermann Lajos
kápt. erdőmester.

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és diszmű bádigos,
vizvezeték és villanszerelő.Nagy-Várad, Zöldfa-utca.
Zöldfa-épület.

Villanymotor, írógépek, kerékpárok, ellenőrző kasszák és gramafonok szakszerű javítása és állandó jókarban tartása. Bronzműves, lakatos és műszerész munkák elfogadtatnak.

IZSAK LIDIA
elsőrendű tölgyhaszonfa

Nagyvárad,

Parkszálloda

Nagy Szendrő-u. 1.

kajánlatban.

Fűzőket a legelső dívat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és haskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szegligeti színház művészainak egyedüli szállítója.

Telefon: 11—53.

Nagyvárad város tanácsa.

8551—1917 szám.

Hirdetmény

a felmentettek jelentkezésére vonatkozólag.

A felmentések ellenőrzése és felülvizsgálata céljából a m. kir. honvédelmi miniszter ur 4100. eln. 4—1917. számú körrendelete értelmében az alább felsorolt magyar és osztrák állampolgárságu, illetőleg boszniai és hercegovinai tartományi illetőségű, a katonai (tengerészeti), honvéd vagy népfelkelési szolgálattal kötelezettsége alól meghatározott vagy bizonytalan időre felmentett összes tisztek, (hasonállásuak), tisztjelöltök és legénységi állományú egyének az alábbi határozott anyagok szerint jelentkezni kötelesek azon község előjáróságánál, (város polgármesterénél), amelynek területén jelenleg tartózkodnak és működésüket kifejtik (alkalmasan vannak).

A Nagyvárad város területén tartózkodó és itt működő (alkalmazásban levő) felmentett egyének nállam, illetve az általam e célra kijelölt katonai tanácsnoknál (Városháza II. emelet 29. számú ajtó) tartoznak jelentkezni.

A jelentkezésnek 1917 április hó 20-ától 30-ig kell megtörténnie és pedig aként, hogy az 1899, 1898, 1897, 1896, 1895, 1894, 1893, 1892, 1891. évi születésűek 1917. évi április hó 20-án, az 1890, 1889, 1888, 1887. évi születésűek 1917. évi április hó 21-én, az 1886, 1885, 1884. évi születésűek 1917. április 23-án, az 1883, 1882, 1881. évi szültek 1917. április 24-én, az 1880, 1879, 1878. évi szültek 1917. évi április hó 25-én, az 1877., 1876, 1875. évi születésűek 1917. évi április hó 26-án, az 1874, 1873., 1872. évi születésűek 1917. évi április hó 27-én, az 1871, 1870, 1869. évi születésűek 1917. évi április hó 28-án, az 1868, 1867, 1866. és 1865. évi születésűek 1917. évi április hó 30-án tartoznak jelentkezni.

A jelentkezés ezen sorrendje feltétlenül betartandó, mert a munkálatok lebonyolítása a jelentkezők sereglme nélkül csakis így történhetik meg. A jelentkezéshez a jelentkezők által a birodalomban levő katonai okmányok (kinevezési okirata), katonai, honvéd, vagy népfelkelési igazolványi könyv, népfelkelési igazolványi lap, felmentési lap, vagy felmentési rendelkezés, a katonai szolgálati alkalmasságra vonatkozó határozatot igazoló okmányok stb. elviandók.

A jelentkezés megtörténte a katonai okmányon vagy külön kiállított igazolványjeggyel igazolhatik.

A katonai tanácsnok a jelentkezőket névjegyzékbe foglalja, mely névjegyzék a nyilvántartás és az elbírálás alapja lesz. Kérve ny szerkesztése vagy okmányok benyújtása szükségtelen, mert azok a névjegyzékkel úgy nem terjeszthetnek fel a felsőbb hatóságokhoz.

A névjegyzék megfelelő rovatainak gyors kitöltése céljából azonban célszerű, ha a jelentkező a névjegyzék kitöltéséhez szükséges adatokat (családi és utónév, lakáscíme, születési éve, vallása, illetőségi község (járás, megye) jelenlegi katonai szolgálati viszonya (csapatnév, intézet, sorozási év) csak sorozásuknál tehát népf. szemlén bemutatásuknál nem) rendfokozat, a népfelkelési emléken bemutatott népfelkelőknél az utolsó bemutató szemle népfelkelési igazolványi lapjának adatai alapján bemutató szemle helye, napja, hónapja, év, a bemutató szemle eredménye) népfelkelési fegyveres szolgálatra alkalmas, nem alkalmas, beszámítás: közös hadsereg, honvédség, bevonulni köteles: cs. és kir. hadkiegészítő kerületi parancsnoksághoz, honvédkiegészítő parancsnoksághoz, cs. kir. Landwehr kiegészítő parancsnoksághoz, az üzembe belépés előtti foglalkozása, mester.

sége, elméleti és esetlegesen gyakorlati képzettsége, melyik hatóság, üzem vállalat stb. alkalmazottja alkalmazási illetőleg üzemhely, mióta van az illető hatóságnál (vállalatnál, üzemnél stb. év, hó, nap) és pedig utolsó belépés napja, felmentve áltálal: cs. és kir. hadügyminisztérium, m. kir. honvédelmi minisztérium, cs. kir. honvédelmi minisztérium, cs. (s kir. katonai v. honvéd kerületi parancsnokság, rendelet száma, éve, kinek javaslatára (szakminisztérium, főispán stb.) ennek száma és évszáma, milyen időtartamra, mily szolgálati minőségben (alkalmaztatás neve) továbbá az eredeti felmentési kérvényben felhozott s ma is fennálló indokokat, lehetőleg röviden, de mégis szabatosan írásba foglalják, s ezt az írást a jelentkezéshez az okmányokkal együtt el hozzák.

Jelentkezni személyesen kell. Ez alól kivételnek csak a 3. pont alapján, vagy különösen indokolt esetekben (gyorsított betegség, hivatalból való távolléte) van helye. Ily esetekben a jelentkezés egy helyettes (családtag, esetleg munkaadó stb.) útján történhetik. Az adatok valódiságáért mindazonáltal a jelentkezőre kötelezett egyén felelős.

Jelentkezni kötelesek:

1. Mindenki, ki valamilyen magántüzbomb, magánvállalatban, magánintézetben, pénzintézetben, magángyárban, magántársaságban, kereskedelmi vagy iparvállalatban stb. egyedül van felmentve, legyen az akár tulajdonos vagy tisztviselő, akár alkalmazott vagy munkás stb.

2. Minden saját érdekében, illetve közgazdasági célra egyenkint (egyénilag) felmentett egyén, amennyiben nem tartozik az alábbi a) vagy b) pontok alatt felsorolt kivételek alá.

3. Az összes mező- és erdőgazdasági szempontból felmentett egyének. A mező és erdőgazdaságok, vállalatok vagy üzemek összes felmentett alkalmazottjai: a személyes jelentkezés helyett azonban az illető gazdaság, vállalat vagy üzem tulajdonosa, illetőleg meghatalmazottja is bejelentheti.

Jelentkezni nem kötelesek:

a) 6 cs. és apostoli királyi felsége főudvarmesterei hivatala, a minisztériumok, a bán, a cs. és kir. közös legfőbb számvevő, a m. kir. legfőbb számvevő, a főrendiház és képviselőház elnöksége, továbbá a horvát országgyűlés elnöksége, az országos közlelmezési hivatal, a m. kir. rokkantügyi hivatal, végül a magyar Vörös-Kereszt egyet királyi biztosának a felsoroltak esetlegesen közvetlen tartozásának személyzete,

b) az állami, törvényhatósági, városi, községi, egyházi, (felekezeti) hatóságok, hivatalok és intézetek, azután az állami, városi és községi üzemek, továbbá a hajózási vállalatok és közúti vasutak felmentett személyzete,

c) oly magánüzem, magán vállalat, magán intézet, pénzintézet, magángyár, magán társaság, kereskedelmi vagy iparvállalat felmentettjei, mely üzemben, vállalatban stb. egyedül több egyén van felmentve,

d) a hadseregszállító üzemek és hánya vállalatoknál alkalmazott felmentettek,

e) a hadiforgalomba bevont, cs. kir. dunagőzhajózási társaság, a m. kir. folyam és inozéri hajózási társaság, a délnémet dunagőzhajózási társaság és a magyar belhajózási r. t. felmentettjei,

f) a vasutak és a m. kir. pénzügyőrség felmentett személyzete.

Az a) b) c) pontokban foglalt felmentettekről a nyilvántartásra és elbírálásra szolgáló névjegyzék az ott felsorolt hatóságok, hivatalok, vállalatok stb. szerkesztik a fenti idézett számú honvédelmi miniszeri rendelet értelmében, mely rendelkezést az a) és b) alatt közveilelenül megkapták, a c) alatt felsorolt vállalatok, intézetek stb. pedig a kereskedelmi és iparkamarától kaphatják meg.

Az a) és b) alatt felsorolt hatóságok, hivatalok és intézetek a kir. pénzügyőrség és az vármegye kir. bíróságok, román és gör. kat. püspökségek és az állami fa és fémipari szakiskola kivételével a névjegyzékek szerkesztéséhez szükséges nyomtatványokat a katonai tanácsnoknál a c) alatt magánüzemek, vállalatok stb. pedig a kereskedelmi és iparkamaránál kapják meg.

A d. e. és f. pontokban felsoroltak felmentésének elbírálása külön intézkedések alapján történik.

Azok az egyének vagy felelős főnökök, tulajdonosok, meghatalmazott vezetők stb. akik ezen jelentkezést vagy bejelentést elmulasztják, szigorúan megbüntettetnek, az illető felmentések pedig hivatalból megsemmisítetnek.

Nagyvárad, 1917 április 10.

Rimler Károly s. k. polgármester.

Üveg poharakra,

üvegekre és üvegneműekre betűk, számok, monogramok, virágok és rajzok metszését a legizlésebb kivitelben elvállalom. Cim a kiadóhivatalban.

A Korzó kávéházban

Körös-utca I. sz.

minden este Dankó Pali kitűnő zenekara hangversenyt tart!

Kitűnő kávéházi italok és hidek ételek 5 tekeasztal. Szelid kiszolgálás

Szíves pártfogást kér **Özv. Dancs Istvánné** kávéos.

Hasábos és vágott

TÜZIFA

szükségletét a legnagyobb bizalommal csak **JENEI M. CÉGNÉL** szerezheti be

Nagypiaciér, Kugler és Andrányi palota. Telefon 10—13. szám.

Megrendelését pontosan kimérve, kivanatra házhoz szállítattnak.